

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ДИТЯЧОГО АНІМАТОРА У ТУРИЗМІ

ФЛІНТА Н.

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Розглянуто особливості професійної майстерності дитячого аніматора в туризмі. Досліджено, що професійна майстерність аніматора характеризується рівнем професійних умінь і навичок у процесі складання анімаційних програм та їх реалізації. Визначено, що робота дитячого аніматора чітко пов'язана з психосоціальними стадіями розвитку особистості.

Ключові слова: анімація, дитячий аніматор, анімаційна програма, уміння, навички

Новий напрямок туристської діяльності – анімаційні послуги – сьогодні набуває активного розвитку по всьому світі як адекватний засіб у конкурентній боротьбі між подібними за рівнем сервісу готелями і туристськими комплексами. За оцінками фахівців, в даний час включення анімаційних програм культурно-пізнавального, спортивно-туристського, розважального характеру в роботу готелів підвищує їхній імідж та привабливість на ринку туристських послуг. У сучасному світі в умовах жорсткої конкуренції на ринку туристичних послуг неможливо уявити туризм без анімаційної діяльності.

Одним з ефективних сучасних засобів впливу на вибір споживачем того чи іншого готелю є надання анімаційних послуг, які підкреслюють індивідуальний підхід до гостей із різними вимогами стосовно відпочинку. Отже, анімація як особлива складова частина організації дозвілля виходить на новий рівень застосування, дає змогу використовувати її в різноманітних аспектах соціальної діяльності [6].

Проблеми анімаційної діяльності розглядалися у дослідженнях Байлика С.І. [1], Кравця О.М. [2], Курило Л. В. [4], Петрової І.В. [5], Федотової Ю.В. [6], Щура Ю.В. [7] та ін. Однак, слід зауважити, що незважаючи на наявність цих досліджень, проблеми дитячої анімаційної діяльності та її роль у розвитку готельного бізнесу вивчені недостатньо.

Готельні аніматори мають вміння і ефективно використовувати природно-кліматичні і культурно-історичні ресурси зовнішнього середовища туристичного комплексу і його внутрішні матеріально-технічні ресурси в управлінні процесом перетворення потреб туристів у задоволеність у тій частині надання їм через анімаційні програми послуги інформаційного, екологічного, естетичного, інтелектуального, психічного, фізичного комфорту і насолоди.

Професійна майстерність - це якісний рівень професійної діяльності, що має творчий характер, орієнтована на соціально значимий кінцевий результат (мету) і оптимальний процес його досягнення.

Режисер-постановник, розробляючи нову анімаційну програму, повинен мати не тільки якісний сценарій, але й можливості його здійснення: наявність самодіяльних та професійних колективів, можливості сценічного простору, освітлення, акустичну та лазерну апаратуру, фінансове забезпечення. Успішна діяльність фахівця-аніматора багато в чому залежить від того, наскільки добре він знає властивості об'єкта - системи діяльності, вміння користуватися відповідним науковим «багажем». Для фахівця анімаційної діяльності таким «багажем» є художня творчість, педагогіка, психологія, соціологія, практика спілкування з дітьми різного віку. Крім того, фахівець сфери дозвілля володіє режисурою, сценарною майстерністю, сценічною пластикою, музичним оформленням, знає закони театралізації, ораторського мистецтва, ілюстрації, ігри. Види діяльності та знання, необхідні для цілісного опису об'єкта діяльності, і складають науковий фундамент підготовки фахівця з вищою освітою в області анімаційної діяльності. Однією з головних властивостей професійної майстерності є володіння декількома видами діяльності, характерними для взаємодії людини з цілісним об'єктом-системою. Так, для сучасної діяльності фахівців у галузі анімаційної діяльності характерне прагнення об'єднати традиційні, а іноді й забуті форми роботи з новими технологіями культурно-анімаційного процесу, орієнтованими на кінцевий «продукт культури» в його суспільному значенні [5].

Професійна майстерність аніматора характеризується рівнем професійних умінь і навичок у процесі складання анімаційних програм та їх реалізації. На підставі проведеного аналізу під «анімаційним майстерністю» розуміється:

- вміння скласти цікаву анімаційну програму, що відповідає потребам і запитам споживача;
- вміння враховувати вікові, психологічні, етнічні, релігійні та інші особливості відпочиваючих і на основі цього забезпечити індивідуальний диференційований підхід;
- вміння будувати свої взаємини з підлеглими і відпочиваючими на гуманній, демократичній основі;
- вміння не губитися в найважчих і несподіваних ситуаціях;
- вміння поєднувати теоретичну і практичну діяльність;
- вміння грамотно використовувати у своїй роботі накопичений у даній сфері досвід і новітні досягнення передової педагогіки, психології та інших наук;
- вміння урізноманітнювати анімаційні програми, анімаційні заняття, уникаючи шаблонності в їх організації [2].

Дитяча анімація - це найважливіший напрям у всій анімаційній діяльності. Головну роль в дитячій анімації займає дитячий аніматор - це ключова фігура, тому він повинен включати в себе величезну кількість якостей, умінь і навичок. Він повинен бути гарним організатором, вміти передбачити і згладжувати конфлікти, які незмінно виникають у дитячому середовищі; бути спортсменом, танцюристом, співаком, клоуном, фокусником, масовиком-витівником, любити дітей і з повагою ставитися до них.

Чималу роль відіграють і професійно-психологічні особливості дитячого фахівця аніматора як педагога, що складаються у виникненні та зміцненні в свідомості педагогічних штампів і шаблонів.

Варто підкреслити, що між застарілим змістом виховання і навчання, способами і формами педагогічної діяльності, з одного боку, і новими вимогами життя суспільства - з іншого, виникає суперечність.

Таблиця 1

Діяльність аніматора*

Складові	Опис праці аніматора
Призначення професії	Організація дозвілля, створення і реалізація дозвіллевих програм
Поширеність професії (типові для професії установи)	Готелі, турбази та туркомплекси, літні та зимові табори відпочинку, тулоператорські фірми, бюро подорожей та екскурсій, станції юних туристів, турклубу
Предмет праці	Людина
Професійні знання	Позначено в кваліфікаційних вимогах
Професійні вміння	Позначено в кваліфікаційних вимогах
Засоби праці	Комп'ютери з банком типових сценаріїв, програм; спецобладнання (для спортивного туризму, для видовищних заходів)
Умови праці	Різні, залежно від напрямів діяльності (наприклад, під час екскурсій - в приміщенні, в транспорті, на відкритих майданчиках) Проте в залежності від виду, вся анімаційна діяльність проходить в умовах підвищеної відповідальності за життя і здоров'я людей.
Організація праці	Складання та реалізація дозвіллевих програм, організація та проведення дозвіллевих заходів, створення банку типових сценаріїв і програм.
Продукт праці (або його результат)	Індивідуальні або групові програми відпочинку, які будуть повністю задовольняти запити споживача, що і є критерієм його оцінки

Можливі рівні професіоналізму і кваліфікаційних розряди	1 рівень - функціонери анімаційних заходів (екскурсоводи, провідники, інструктори з видів спортивного самодіяльного туризму, методисти). 2 рівень - організатори туристських заходів (зльотів, походів, екскурсій, поїздок, зборів, естафет). 3 рівень - менеджери-фахівці здійснюють управління анімаційної діяльністю турпідприємства
Обов'язки представника даної професії	Дотримання професійних етичних норм, виконання посадових функціональних обов'язків.
Позитивний вплив даної професії на людину	У даній професії можуть бути повною мірою реалізовані творчі та організаторські здібності.
Негативні сторони професії	На етапі зародження даної професії аніматорами належить ще тільки формування інтелектуальної бази: банка типових сценаріїв і програм, опис методів і форм роботи з відпочиваючими, узагальнення вітчизняних-ного і зарубіжного досвіду в організації дозвільної діяльності.

*таблиця сформована в результаті аналізу джерел [1,2].

У професії дитячого аніматора складність полягає в тому, що працювати доводиться з дітьми різних вікових груп та іноді одночасно. При виявленні вікових особливостей дітей та фіксації певного періоду дитинства враховуються анатомічні показники, особливості протікання фізіологічних процесів, якісні зміни росту, розвиток психіки емоційно-вольової та дієво-практичної сфер, ступінь духовно-моральної зрілості. У сучасній періодизації дитинства відзначаються явища прискореного фізичного розвитку дітей (акселерації); їх здатність витримувати значні фізичні, емоційно-психічні та інтелектуальні навантаження; духовна готовність до вступу в різноманітні соціальні відносини.

У своєму становленні дитина проходить дві стадії: біологічну, протягом дев'яти місяців в утробі матері, і соціальну, протягом приблизно 17-19 років у різних формах соціального виховання.

Американський психолог Ерік Еріксон виокремив кілька психосоціальних стадій розвитку особистості.

➤ Немовля (від народження до кінця 1-го року). У цей період завдяки материнській турботі закладаються основи здорової особистості у вигляді загального почуття довіри, «впевненості», «внутрішньої визначеності».

➤ Раннє дитинство (від 1-го до 3-х років). Дитина починає самостійно діяти (наприклад, стояти, ходити, вилазити, вмиватися, одягатися, їсти). Ідентичність дитини на цій стадії може бути позначена формулою: «Я сам» і «Я – те, що я можу».

➤ Вік гри (від 3-х до 6-ти років). У дошкільному періоді розпалюється конфлікт між ініціативою і провинною. Діти починають цікавитися різними видами діяльності, пробувати нове, контактувати з однолітками, залюбки піддаються навчанню і вихованню. Це вік, коли головним почуттям ідентичності стає: «Я — те, що я буду». Заохочення починань дитини сприяють становленню ініціативності, розширенню меж незалежності, розвитку творчих здібностей.

➤ Шкільний вік (від 6 до 12 років). У цьому віці дитина виходить за межі сім'ї і починається систематичне навчання. Діти прагнуть дізнатися, що з чого виходить і як воно діє. Ідентичність дитини тепер виражається так: «Я – те, чого я навчився». Навчаючись у школі, діти долучаються до правил усвідомленої дисципліни, активної участі. Небезпека цього періоду полягає в появі почуття неповноцінності, або некомпетентності, сумнівів у своїх здібностях або у статусі серед однолітків.

➤ Юність (від 12-13 до 19-20 років) – найважливіший період у психосоціальному розвитку людини. Вже не дитина, але ще й не дорослий, підліток стикається з новими соціальними ролями і пов'язаними з ними вимогами. Він оцінює світ і ставлення до нього, здійснює стихійний пошук нових відповідей на важливі запитання: «Хто я?», «Ким я хочу стати?». Підлітки відчувають пронизливе почуття своєї непотрібності, душевного розладу і безцільності, іноді кидаються у бік «негативної» ідентичності, делінквентної (відхиленої від норми) поведінки. Позитивна риса,

пов'язана з успішним виходом із кризи періоду юності, – це здатність зробити власний вибір, знайти свій шлях у житті і залишатися вірним узятим на себе зобов'язанням, прийняти суспільні принципи і дотримуватися їх [3].

Кожний віковий період дитячого життя можна розглядати як своєрідний і повноцінний прояв життєвих сил. Дитинство і юність не тільки і не просто фази становлення дорослості, але й повноцінні цикли здійснення життя дитячої індивідуальності, особистості. Такий підхід вимагає на кожному етапі включення дитини в усі доступні йому види діяльності: розумову, трудову, ігрову, суспільно корисну, художню, фізкультурну. При цьому важливо, щоб будь-яка діяльність дітей мала творчий характер.

Необхідно підкреслити, що дитяча анімація - це перш за все творчий процес, і дитина може проявити себе на відпочинку у всіх якостях, які вона не може проявити, наприклад, в школі на заняттях або вдома з батьками. Дитячий аніматор повинен загострювати увагу на обдарованості дітей, на їх таланті і геніальності, адже в невимушеній обстановці анімаційної програми, чи це спектакль або гра, спортивна програма або будь-яка інша дія, дитина може проявити себе набагато природніше і реальніше, ніж у звичайному житті. Як відомо діти в грі відчують себе по-іншому, вони сприймають гру за реальність і їх переживання набагато глибше і правдивіше.

У процесі ігрової діяльності в дитини можна виявити якості, що відрізняють її від усіх інших дітей або якості, які закладені в дитині від народження, але не виявлені в процесі життя ні батьками, ні шкільними вчителями або вихователями. Саме ці якості називаються талантом, обдарованістю або геніальністю, вони виявляються в особистості як яскраві індивідуально-неповторні творчі, інтелектуальні, емоційні, фізичні здібності в тій чи іншій сфері людської діяльності.

Розходження в ступені, як і спрямованості обдарованості людини зумовлені природою, генетичним фондом. Кожна нормальна дитина обдарована всіма людськими сутнісними силами і можливістю в необхідних і достатніх соціальних умовах розвивати їх у собі. У дітей сутнісні сили розвиваються, як правило, рівномірно, сукупно, гармонійно. Кожна з сутнісних сил, чи то інтелект, почуття, воля, зір і слух, абстрактне або конкретно-образне мислення можуть найбільш яскраво проявитися в залежності від соціального і педагогічного фону, на якому відбувається розвиток дитячої особистості [5].

За сприятливих обставин кожна дитина може проявити себе як обдарована особистість. Дитячий аніматор повинен створювати свої програми, опираючись, перш за все на творчий процес. Творча робота дітей педагогічно ефективна тоді, коли є доцільною з точки зору корисної цінності, суспільної значущості. Пряма мета творчості, яка здатна надихнути і стимулювати активну діяльність дитини, полягає в самоствердженні шляхом створення матеріальних і духовних цінностей. Непряма, власне педагогічна мета дитячого аніматора полягає в тому, щоб в процесі доцільно корисної діяльності дітей розвинути їх сутнісні сили .

Ці цілі досягаються, коли в організації дитячого життя і праці широко застосовуються методи творчого характеру. Серед них - ігри з використанням дитячої імпровізації, вигадки; щоденники, твори, вірші, оповідання, пісні; аналіз сучасних суспільних подій, історичних фактів, творів мистецтва та науки; участь і постановка спектаклів, активність у творчій, економічній, виробничій, організаторській діяльності, у дослідницькій роботі. Важливо також заохочення творчості дітей, відстоювання ними своєї позиції, оригінального бачення світу, неординарного авторського проекту, прояви самостійної думки, подвижництва. Необхідна також підтримка в дитячому творчому колективі атмосфери чесної, відкритої критики у поєднанні з доброзичливістю і взаємодопомогою.

Аналізуючи великий історичний досвід розважальної індустрії в туризмі та враховуючи його стрімке вдосконалення можна зробити висновок, що анімація в туризмі є ключовою ланкою і займає значну роль у виборі кожної людини, що їде на відпочинок. З кожним роком простежується розширення, ускладнення і диференціація форм і методів анімаційної діяльності туристських і оздоровчих комплексів. Сімейний туризм став основою розвитку багатьох готельних підприємств, а це вимагає професійного розвитку дитячої анімації. На сьогоднішній день проявляється чітке прагнення готельної індустрії до диференційованого підходу що до соціально-культурної анімації.

Література:

1. Байлик С. І., Кравець О.М. Організація анімаційних послуг в туризмі: навчальний посібник. Харків: ХНАМГ, 2008. 197 с.
2. Байлик С.І., Кравець О.М. Організація анімаційних послуг в туризмі. URL: <http://www.eprints.kname.edu.ua/10852/1/ОргАнПослуг.pdf>

3. Вікова періодизація Еріксона: основні принципи теорії, етапи розвитку особистості та відгуки психологів. URL: <https://symptom.com.ua/vikova-periodizaciia-eriksona>
4. Курило Л. В. Теорія і практика туристської анімації у 2 т: Т.1. Теоретичні основи туристської анімації. К: Либідь, 2006. 196 с.
5. Петрова І. В. Дозвілля в зарубіжних країнах: підручник. Київ: Кондор, 2005. 408 с.
6. Федотова Ю., Кравець О. Анімаційна діяльність: сутність, особливості та соціально-економічна ефективність. Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. № 11. С. 530-534.
7. Щур Ю.В., Дмитрук О.Ю. Спортивно-оздоровчий туризм. Навчальний посібник. К.: «Альтпрес», 2003. 232 с.

Summary:

Natalia Flinta. FEATURES OF THE PROFESSIONAL SKILLS OF A CHILDREN'S ANIMATOR IN TOURISM

The peculiarities of the professional skills of a children's animator in tourism are considered. It has been investigated that the professional skill of an animator is characterized by the level of professional skills and abilities in the process of drawing up animation programs and their implementation. It was determined that the work of a children's animator is clearly related to the psychosocial stages of personality development.

Key words: animation, children's animator, animation program, skills.

УДК 502.51 332.122

РЕГІОНАЛЬНІ ЛАНДШАФТНІ ПАРКИ «СЕРЕДНЄ ПОБУЖЖЯ» І «НЕМИРІВСЬКЕ ПОБУЖЖЯ» ТУРИСТИЧНА ПРИВАБЛИВІСТЬ І ТРАНСПОРТНА ДОСТУПНІСТЬ

ЦАРИК П.¹, ЦАРИК Л.²

¹Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

²Тернопільський навчально виховний комплекс «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів економічний ліцей №9 імені Іванни Блажкевич»

Розглянуто питання туристичної привабливості та транспортної доступності РЛП «Середнє Побужжя» та «Немирівське Побужжя». Визначено транспортну доступність 100 кілометрового радіусу і основних населених пунктів по автотранспортних шляхах в цих межах. Пораховано чисельність перспективних рекреантів з основних населених пунктів в радіусі 100 кілометрів. Означено основні перспективи функціонування цих РЛП.

Ключові слова: РЛП, «Середнє Побужжя», «Немирівське Побужжя», транспортна доступність, проблеми, перспективи.

Вступ. Регіональні ландшафтні парки є одними із елементів регіональних рекреаційних систем, оскільки їх розвиток програмується управлінськими структурами. Базовими документами перспективної цілеспрямованої розбудови теренів парків є Проекти організації їх територій у яких змодельовані план заходів Парку на 5 і стратегія розвитку Парку на 10 років. [4]

Мета дослідження. Оцінка рекреаційного використання території в межах двох РЛП, визначення рекреаційної ємності території, транспортної доступності.

Матеріали і методи. Дослідження особливостей рекреаційного використання РЛП велося за допомогою відкритих інформаційних джерел, літературного та картографічного матеріалу, за допомогою аналітичних, картографічних, оціночних, прогностичних методів тощо.

Результати та обговорення.

Регіональний ландшафтний парк «Середнє Побужжя» — регіональний ландшафтний парк місцевого значення в Україні. Розташований у межах Вінницького району Вінницької області, вздовж річки Південний Буг. Площа 2618,2 га. Створений у 2008 році [2].

Парк створено для збереження цілісності природного комплексу долини та акваторії Південного Бугу. Рослинність представлена бореальними (тайговими), неморальними (широколисті ліси), понтичними (степовими) видами. Трапляються рідкісні ендемічні та реліктові види.